

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XXI
AÇIKLAMALAR.....	XXV

GİRİŞ

I. Genel Olarak Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleri.....	1
II. Genel Olarak Arabuluculuk	4
III. Arabuluculuk Anlaşma Belgelerinin İcrası ve Singapur Sözleşmesi.6	
IV. Çalışmanın Amacı, Kapsamı ve Çalışma Planı	7

BİRİNCİ BÖLÜM GENEL OLARAK ARABULUCULUK

I. Genel Olarak.....	11
II. Temel Kavramlar.....	14
A. Genel Olarak Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleri ve Arabuluculuk	14
B. Arabuluculuğun Tanımı.....	20
C. Arabulucu	23

III.	Arabuluculuğun Uzlaştırma ve Tahkimden Farkı.....	26
A.	Arabuluculuk ile Uzlaştırmanın Farkı.....	26
B.	Arabuluculuk ile Tahkimin Farkı	31
IV.	Arabuluculuğun Türleri	37
A.	Faaliyet Türüne Göre Arabuluculuk.....	37
1.	Kolaylaştırıcı Arabuluculuk	37
2.	Değerlendirici Arabuluculuk	38
3.	Dönüştürücü Arabuluculuk	38
B.	Başvuru Zamanına Göre Arabuluculuk.....	39
C.	Zorunlu (Dava Şartı), Teşvik Edilmiş ve İhtiyari Arabuluculuk	39
D.	Adi (Geleneksel) veya Nitelikli (Resmi) Arabuluculuk	41
V.	Türk Hukukunda Arabuluculuk	42
A.	Tarihsel Gelişimi.....	42
B.	Türk Hukukunda Arabuluculuk Kurumuna Duyulan İhtiyacın Nedenleri	44
C.	6325 Sayılı HUAK Kapsamında Arabuluculuk.....	46
VI.	Uluslararası Alanda Arabuluculuk ile İlgili Düzenlemeler	47
A.	Genel Olarak.....	47
B.	2008/52 Sayılı AB Arabuluculuk Direktifi.....	49
C.	Model Kanunlar	53
1.	1980 Tarihli UNCITRAL Uzlaştırma Kuralları	53
2.	2002 Tarihli Model Kanun.....	54
3.	2018 Tarihli Model Kanun	55
D.	Singapur Sözleşmesi	57
VII.	Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin İçeriği ve Hukuki Niteliği	57
A.	Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin İçeriği	57
B.	Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin Hukuki Niteliği	61
1.	Genel Olarak	61
2.	Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin Sözleşme Niteliği.....	62

3. Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin İlam Niteliğinde Belgeye Dönüştürülmesi	63
4. Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin Mahkeme Kararına Dönüştürülmesi.....	66
a. Uyuşmazlığın Yeniden Mahkemede Görülmesi Durumu	66
b. Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin Tespit Davası ile Mahkeme Kararı Haline Getirilmesi.....	68
c. Davanın Görülmesi Esnasında Arabuluculuğa Gidilmesi Durumunda Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin Mahkeme Hükmüne Dönüştürülmesi.....	69
5. Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin Hakem Kararı Haline Getirilmesi.....	69
6. Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin İcra İflas Kanunu m. 68 Kapsamında Belge Olması	70
VIII. Sınır Ötesi Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin “Yabancı” veya “Milletlerarası” Olması Meselesi.....	71

İKİNCİ BÖLÜM

GENEL OLARAK SİNGAPUR SÖZLEŞMESİ, UYGULAMA ALANI ve İCRA USULÜ

I. Genel Olarak.....	77
II. Singapur Sözleşmesi'nin Amacı.....	82
III. Tanıma ve Tenfiz Kavramının Singapur Sözleşmesi'nin Yaklaşımı İçerisinde Değerlendirilmesi	86
IV. Singapur Sözleşmesi'nin Uygulama Alanı	93
A. Milletlerarası Niteliğe Haiz Olmalı.....	93
1. İşyeri Kavramı	96
2. Arabuluculuk Yeri.....	97
B. Arabuluculuk Faaliyeti Sonucu Elde Edilmiş Bir Anlaşma Olmalı.....	102

1. Arabuluculuk	102
2. Arabulucunun Arabuluculuk Anlaşma Belgesindeki Rolünün Kapsamı	107
3. Arabuluculuk Faaliyeti Sonucu Elde Edilmiş Bir Anlaşma.....	107
C. Anlaşma Yazılı Olarak Yapılmış Olmalı.....	111
D. Ticari Bir Uyuşmazlık Olmalı	111
1. Genel Olarak	111
2. “Ticari” Uyuşmazlık Olup Olmadığının Hangi Hukuka Göre Vasıflandırılacağı Sorunu.....	114
3. Yatırımcı-Devlet Arasındaki Uyuşmazlıkların Ticari Olarak Değerlendirilmesi.....	115
E. Sözleşme’nin Kapsamı Dışında Bırakılan Hususlardan Olmamalı	121
1. Konu Bakımından Sınırlama	122
2. Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin Mahkeme ve Tahkim Kararları Haline Gelmesi	124
a. Genel Olarak	124
b. Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin Mahkeme Tarafından Onaylanması veya Anlaşmanın Yargılama Sırasında Mahkeme Huzurunda Tamamlanması ve Mahkeme Kararı Gibi İcra Edilebilmesi Durumu	130
i. Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin Mahkeme Tarafından Onaylanması.....	131
ii. Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin Mahkemede Yapılan Yargılama Aşamasında Tamamlanması..	136
iii. Mahkeme Kararı Gibi İcra Olunabilen Arabuluculuk Anlaşma Belgeleri	137
c. Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin Hakem Kararı Olarak Kayıt Edilmesi ve Hakem Kararı Olarak İcra Edilebilmesi Durumu	141
i. Arabuluculuk Anlaşma Belgesini Hakem Kararı Haline Getirmenin Nedeni ve Uygulaması.....	141

ii. Sözleşme m. 1/f.3(b)'nin Uygulanması	143
d. Sözleşme m. 1/f.3'ün (a) ve (b) Bentleri Arasındaki Fark	144
V. Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin İcra Usulü	144

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
SİNGAPUR SÖZLEŞMESİ'NİN
UYGULANABİLMESİ İÇİN GEREKEN
USULİ ŞARTLAR

I. Genel Olarak	147
II. Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin Yazılı Olması	151
A. Yazılılık Şartının Yerine Getirilmesi	151
B. Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin Tek Bir Belge Olarak Düzenlenme Zorunluluğunun Olmaması	153
III. Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin Taraflarca İmzalanmış Olması	156
A. Yetkili Temsilcinin İmzası	156
B. Elektronik Ortamda Yapılan Görüşmelerde İmza Meselesi ..	157
IV. Taraflar Arasındaki Anlaşmanın Arabuluculuk Faaliyeti Sonucu Elde Edildiğine İlişkin Belge Sunulması	162
A. Genel Olarak	162
B. Arabuluculuk Anlaşma Belgesinde Arabulucunun İmzasının Olması	166
C. Arabuluculuk Faaliyetinin Yapılmış Olduğuna Dair Arabulucu Tarafından İmzalanmış Bir Belgenin Sunulması .	168
D. Arabuluculuğun Uhdesi Altında Gerçekleştiği Kuruluşun Onaylama Beyanı	170
E. Diğer Deliller	171
V. Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin, İcrasının Talep Edildiği Devletin Diline Çevrilmesi	172

VI. Singapur Sözleşmesi'nin Şartlarının Yerine Getirildiğine İlişkin Belge Talebi.....	173
A. Genel Olarak.....	173
B. Belge Talebinin Kapsamı.....	174
1. Hükmün Düzenlenmesindeki Tartışmalar ve Sınırları.....	174
2. İlave Şartlar Getirilemeyeceği.....	176
VII. Sözleşme'ye Dayanarak İleri Sürülen Talebin İvedilikle Sonuçlandırılması.....	178
VIII. Sözleşme m. 4'te Yer Alan Şartlara Uyulmaması.....	180

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
ARABULUCULUK ANLAŞMA BELGESİNİN
İCRASINA VE KESİN DELİL ETKİSİNE
YÖNELİK TALEPLERİN RET SEBEPLERİ

I. Genel Olarak.....	181
II. Ehliyetsizlik.....	186
A. Singapur Sözleşmesi'nde Yer Alan Düzenleme.....	186
B. Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin Türkiye'de İcrası Esnasında Ehliyet Meselesinin İncelenmesi.....	191
1. Genel Olarak.....	191
2. MÖHUK m. 9'un Uygulanması.....	194
3. MÖHUK m. 30'un Uygulanması.....	197
4. Temsilde Özel Yetki Meselesinde Olması Gereken Hukuk.....	201
III. Geçersizlik.....	202
A. Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin Hükümsüz, Tesirsiz veya Yerine Getirilemez Olması.....	202
1. Sözleşme Hükmünün Uygulanması.....	202
2. Milletlerarası Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin Türkiye'de İcrasının İstenmesi Durumunda Uygulanacak Hukukun Tespiti.....	207

B.	Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin Bağlayıcı veya Nihai Olmaması.....	209
C.	Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin Sonradan Tadil Edilmiş Olması.....	213
IV.	Arabuluculuk Anlaşma Belgesinde Yer Alan Yükümlülükler Kapsamında Değerlendirme	214
A.	Arabuluculuk Anlaşma Belgesinde Yer Alan Yükümlülüklerin İfa Edilmiş Olması Durumu	215
B.	Arabuluculuk Anlaşma Belgesinin Açık veya Anlaşılabilir Olmaması Durumu	216
V.	Arabuluculuk Anlaşma Belgesi Kapsamında Yardım Talebinin Mümkün Olmaması.....	217
VI.	Arabulucunun Standartlara Aykırı Davranması, Tarafsızlığı ve Bağımsızlığı Sorunu	221
A.	Genel Olarak.....	221
1.	Arabulucunun, Arabulucuya veya Arabuluculuğa Uygulanabilir Standartlara Aykırı Davranması.....	221
2.	Arabulucunun Tarafsızlığı ve Bağımsızlığı.....	222
a.	Arabulucunun Tarafsızlığı.....	223
b.	Arabulucunun Bağımsızlığı.....	225
B.	Arabulucu ve Arabuluculuğun Tabi Olduğu Standartlara Aykırılık	226
C.	Arabulucunun Tarafsızlığı ve Bağımsızlığı Konusunda Kabul Edilebilir Şüphe.....	229
D.	Değerlendirme	233
VII.	Kamu Düzenine Aykırılık.....	236
A.	Genel Olarak.....	236
B.	Singapur Sözleşmesi Kapsamında Kamu Düzeni	237
C.	Türk Hukuku Uyarınca Kamu Düzeni Müdahalesi.....	239
VIII.	Arabuluculuğa Elverişlilik	244
A.	Genel Olarak.....	244

B. Singapur Sözleşmesi Kapsamında Arabuluculuğa Elverişlilik.....	245
C. Türk Hukuku Uyarınca Arabuluculuğa Elverişlilik.....	246
1. Genel Olarak	246
2. HUAK Kapsamında Arabuluculuğa Elverişlilik	250
a. HUAK m. 1/f.2 Kapsamında Değerlendirme	250
aa. Yabancılık Unsuru Bulunan Uyuşmazlıklar.....	251
bb. Özel Hukuka İlişkin İş ve İşlemler	252
cc. Özel Hukuka Tabi Olup Tarafların Üzerinde Serbestçe Tasarrufta Bulunabileceği İş ve İşlemler	252
i. Kamu Düzenine İlişkin İş ve İşlemler.....	254
ii. Aile İçi Şiddet İddiasını İçeren Uyuşmazlıklar.....	256
b. HUAK m. 18/f.3 Kapsamında Değerlendirme	257
3. Geleneksel (Adi) Arabuluculuk Faaliyeti Kapsamında Arabuluculuğa Elverişlilik	258

BEŞİNCİ BÖLÜM SİNGAPUR SÖZLEŞMESİ'NİN DİĞER HÜKÜMLERİ

I. Paralel Başvurular veya Talepler	259
II. Âkit Devletin Kanunları veya Milletlerarası Sözleşmeler	264
III. Çekinceler.....	266
A. Genel Olarak	266
B. Bir Âkit Devletin veya Devlet Kurumları ya da Devlet Kurumları Adına Hareket Eden Bir Kişinin Taraf Olduğu Arabuluculuk Anlaşma Belgelerinin Uygulanmasına İlişkin Koyulan Çekince	267
1. Hükümün Uygulanması ve Düzenlenmesi Esnasında Gerçekleşen Tartışmalar	267
2. Hükme Çekince Koyan Devletler	269

C.	Arabuluculuk Anlaşma Belgesi Taraflarının Singapur Sözleşmesi'ni Uygulama İradesine Göre Konulan Çekince ...	270
1.	Genel Olarak	270
2.	Hükmün Düzenlenmesi Esnasında Gerçekleşen Tartışmalar	271
3.	Hükmün Uygulanması	273
4.	Hükme Çekince Koyulmasının Potansiyel Gerekçesi.....	276
5.	Hükme Çekince Koyan Devletler	277
D.	Çekince Koyma Zamanı	278
E.	Değerlendirme	278
IV.	Sözleşme'nin Arabuluculuk Anlaşma Belgelerine Etkisi ve Tevdi Makamı.....	279
V.	Bölgesel Ekonomik Bütünleşme Örgütlerinin Katılımı.....	280
A.	Genel Olarak.....	280
B.	Sözleşme m. 12/f.4(a)'nın Uygulanması	282
C.	Sözleşme m. 12/f.4(b)'nin Uygulanması.....	283
VI.	Birleşik Olmayan Hukuk Sistemleri.....	284
VII.	İmza, Yürürlüğe Girme ve Ayrılma	286
A.	İmza, Onay, Kabul veya Katılım.....	286
B.	Sözleşme'nin Yürürlüğe Girmesi.....	287
C.	Sözleşme'den Ayrılma	288
VIII.	Singapur Sözleşmesi'nde Yapılacak Değişiklikler	290

SONUÇ

I.	Genel Olarak.....	293
II.	Temel Kavramlar.....	294
A.	Arabuluculuk ve Uzlaşma Kavramları	294
B.	Tanıma ve Tenfiz Yerine İcra Edilebilirlik ve Kesin Delil Etkisi	294
C.	Yetkili Makam	295

III. Sözleşme'nin Uygulanması.....	296
IV. HUAK'ın ve Diğer Mevzuatların Güncellenmesi Meselesi.....	299
V. Singapur Sözleşmesi'nden Beklentiler	300
EKLER.....	303
EK 1: United Nations Convention on International Settlement Agreements Resulting from Mediation.....	305
EK 2: UNCITRAL Model Law on International Commercial Mediation and International Settlement Agreements Resulting from Mediation, 2018 (amending the UNCITRAL Model Law on International Commercial Conciliation, 2002)	317
EK 3: Hukuk Uyuşmazlıklarında Arbuluculuk Kanunu.....	329
EK 4: İstanbul Tahkim Merkezi Arbuluculuk-Tahkim Kuralları.....	351
KAYNAKÇA	357